

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
988-18

meddelad i Stockholm den 27 maj 2019

KLAGANDE

AA

MOTPART

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd i Stockholms kommun
Box 490
129 04 Hägersten

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 17 januari 2018 i mål nr 3824-17

SAKEN

Bistånd enligt socialtjänstlagen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 202873

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

1. Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt socialtjänstlagen (2001:453) rätt till bistånd av socialnämnden, eller motsvarande kommunal nämnd, för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Genom biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå.
2. Bistånd till försörjning – försörjningsstöd – är avsett att täcka regelbundet återkommande kostnader såsom mat, kläder och boende. Med bistånd till livsföring i övrigt avses individuella behov som uppkommer mer tillfälligt eller sällan, exempelvis behov av tandvård, hälso- och sjukvård, glasögon och hemutrustning.
3. I samband med ansökan om försörjningsstöd för mars månad 2017 ansökte AA om bistånd med 575 kr för grundavgift för undersökning av tandläkare. Ansökan lämnades in till nämnden den 23 februari 2017 och undersökningen genomfördes dagen efter.
4. Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd i Stockholms kommun avslag genom beslut den 8 mars 2017 AA ansökan såvitt avsåg tandvården. Beslutet motiverades med att behovet redan var tillgodosett eftersom undersökningen var genomförd. Vidare angav nämnden att ekonomiskt bistånd till tandvård som inte är av akut karaktär endast ges om nämnden i förväg fått ta ställning till ett kostnadsförslag.
5. AA överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm som avslag överklagandet. Som skäl angavs bl.a. följande. Eftersom AA inte lämnat in något kostnadsförslag innan undersökningen gjordes har nämnden inte haft möjlighet att i förväg bedöma om tandvården var nödvändig för att tillförsäkra henne en skälig levnadsnivå. Nämnden hade därför haft fog för sitt beslut att avslå ansökan om bistånd.

DOM

Mål nr
988-18

6. AA överklagade domen till Kammarrätten i Stockholm som instämde i förvaltningsrättens bedömning och avslag överklagandet.

YRKANDEN M.M.

7. AA yrkar att hon ska beviljas bistånd till kostnaden för tandvården.
8. *Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd i Stockholms kommun* anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. AA behov av tandvård får anses tillgodosett eftersom undersökningen redan var utförd. Avseende tandvård som inte är akut måste den enskilde i förväg lämna in ett kostnadsförslag för bedömning. AA hade inte gjort det.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

9. Frågan i målet gäller förutsättningarna för att bevilja ekonomiskt bistånd för en tandläkarundersökning som redan har genomförts.

Rättslig reglering

10. Enligt 4 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Enligt fjärde stycket ska den enskilde genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå och biståndet utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. Tandvård, såväl undersökning som behandling, är ett sådant behov som faller in under en persons livsföring i övrigt. För att ekonomiskt bistånd ska lämnas för tandvårdskostnader krävs att vården, vid en individuell bedömning i det enskilda fallet, anses nödvändig och att kostnaderna är skäliga (prop. 2000/01:80 s. 92 f.).
12. Härutöver förefaller kommunerna regelmässigt ställa upp ett krav på att den enskilde, avseende sådan tandvård som inte är av akut karaktär, ska ansöka om ekonomiskt bistånd före behandlingen och till ansökan foga ett kostnadsförslag.
13. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att det i socialtjänstlagen inte finns något krav på att den enskilde i förväg ska lämna in ett kostnadsförslag avseende ett behov som uppkommit, för att rätt till ekonomiskt bistånd ska föreligga. Inte heller framgår av förarbetena till lagstiftningen att så bör ske. När en socialnämnd begär att en sökande lämnar in ett kostnadsförslag utgör förslaget ett underlag för nämndens ställningstagande om en åtgärd är lämplig och om kostnaderna är skäliga. En ansökan om bistånd kan därför inte avslås enbart med hänvisning till att ett kostnadsförslag inte har lämnats in i förväg (jfr RÅ 2008 ref. 21).
14. Ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen är avsett som ett yttersta skyddsnät när samhällets generella trygghetssystem är otillräckliga och behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt. Det ska därför göras en individuell bedömning i varje enskilt fall utifrån förhållandena då frågan om ekonomiskt bistånd har aktualiserats hos socialnämnden.
15. Om en person innan eller i omedelbar anslutning till ansökningsstillfället har sört för det aktuella behovet, exempelvis genomgått en behandling eller införskaffat en viss sak, är det behovet redan tillgodosett i socialtjänstlagens mening.

DOM

Mål nr
988-18

16. AA har i anslutning till sin ansökan om ekonomiskt bistånd för mars 2017 lämnat in en faktura avseende grundavgift för undersökning av tandläkare som utförts under februari månad. Vid tidpunkten för nämndens prövning var behovet redan tillgodosett. Tandvården i fråga var inte av akut karaktär. Stadsdelsnämnden har därför haft fog för sitt beslut att avslå ansökan om ekonomiskt bistånd såvitt avser tandvård. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Per Classon, Kristina Svahn Starrsjö, Ulrik von Essen och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Emma Granberg.